

POLONYA ÜLKE RAPORU

(Yaş Meyve Sebze Sektörü Açısından)

ULUDAĞ İHRACATÇI BİRLİKLERİ GENEL SEKRETERLİĞİ
ARGE ŞUBESİ

2019

İÇİNDEKİLER

1. GENEL EKONOMİK DURUM	3
2. POLONYA’NIN DIŞ TİCARETİ	6
3. TÜRKİYE İLE TİCARET	11
4.POLONYA’NIN YAŞ MEYVE SEBZE SEKTÖRÜ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ .	18
5.İŞ ADAMLARININ PAZARDA DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR	22
KAYNAKLAR	29

POLONYA

Büyüme Oranı: % 3,84 / **GSYİH:** 509.955 milyon \$ / **Nüfus:** 37.973.000 / **Başkent:** Varşova

1. GENEL EKONOMİK DURUM

Ekonomik Yapı

Polonya önemli ölçüdeki yüzölçümü, nüfus ve ekonomik potansiyeli ile orta büyüklükte bir Avrupa ülkesidir. GSYİH’da son yıllardaki artış nedeniyle dünya ekonomisindeki önemi ve payı yükselmektedir. Özelleştirme uygulamaları neticesinde, ülke Merkezi ve Doğu Avrupa Ülkeleri içerisinde en fazla doğrudan yabancı sermaye yatırımlarına konu olan ülke durumundadır.

Ülkede, 1989 yılından sonra serbest piyasa ekonomisine geçiş yönünde ekonomik politikalar izlemiştir. Bu dönemde izlenen “Balcerowitz Planı” piyasa ekonomisine geçiş için sistematik bir dönüşümü öngörmüştür. Uygulanan politikalar neticesinde, ilk anda işsizlik ve enflasyon artmış, ancak yıllar itibarıyla düşüş göstermeye başlamıştır. 2002 yılından itibaren hızla iyileşme göstermiştir. GSYİH artışının arkasında özellikle başarılı ihracat performansı yatmaktadır. Zaman içinde iç talebin güçlenmesi, özel tüketim ve sabit yatırımların artması da hızlı büyümenin temel dinamikleri olmuştur.

Ülkede alt yapı yatırımlarının hız kazanması, doğrudan yabancı sermayenin pazara olan ilgisinin kesintisiz devam etmesi ve tüketim harcamalarının mali krizden nispeten daha az etkilenmesi gibi nedenlerden ötürü Polonya, son yıllarda pozitif büyüme gösteren yegane AB üyesi ülke olmuştur. Ekonomik büyümedeki yavaşlama, sabit yatırım miktarındaki azalma ve zayıf dış talebe bağlanmaktadır. 2015 yılında %3,9 GSYİH artış hızı kaydedildi, 2016 yılı için %2,6, 2017 yılı %3,8 büyüme beklenmektedir.

Polonya’nın ekonomisi, dış pazarlarındaki gelişmelere ve dış kaynaklı kredilere ulaşma imkanlarına, iç piyasaya sanayi üretimindeki gelişmelere, tüketici güveninde ve perakende satışlara bağlı olacaktır. Polonya’nın sanayi üretimi, işsizlik veya perakende satışlar gibi göstergeleri aynı zamanda Avrupa pazarında yaşanacak gelişmeler, para birimi Zloti’de aşırı dalgalanmalar ve Polonya Merkez Bankası’nın referans faiz oranını yükseltmesi önümüzdeki dönemin de Polonya ekonomisinde belirleyici olması beklenmektedir.

Ülkede AB fonları kaynaklı alt yapı yatırımlarının devam etmesi, doğrudan yabancı sermayenin Polonya pazarına olan ilgisinin devam etmesi ve tüketim harcamalarının diğer Avrupa ülkelerine göre mali krizden nispeten daha az etkilenmesi gibi nedenlerden ötürü, Polonya ekonomisinin önümüzdeki dönemde de pozitif büyümesi muhtemeldir.

Polonya, Rusya Federasyonu, Ukrayna, Beyaz Rusya ve Azerbaycan gibi eski SSCB ülkeleri ile Çek Cumhuriyeti, Slovakya ve Sırbistan gibi civar ülkeleri hedef pazarlar olarak belirlemiş ve bu ülkelere yönelik resmi ve ticari heyet ziyaretlerini yoğunlaştırmış, benzeri girişimleri Güney Kore, Suudi Arabistan ve Katar gibi Uzak Doğu ve Körfez Ülkelerinden yabancı sermaye yatırımların çekilmesi için de gerçekleştirmiştir.

2016 yılında tarımın GSYİH'daki payı 2,8, sanayinin 41,4 ve hizmetlerin 63,7 olarak gerçekleşmiştir.

Polonya Ekonomisini Etkileyen İç ve Dış Olaylar

Polonya ekonomisini etkileyen en önemli gelişme, 1 Mayıs 2004 tarihinde gerçekleşen AB tam üyeliğidir. Polonya'nın AB'ne katılım öncesi ekonomi politikası, hızlı ekonomik büyüme, işgücü piyasasını canlandırma ve istihdamı artırma ve ülkenin kalkınması için AB fonlarının etkin kullanımı üzerinde odaklanmıştır. Bu hedeflere ulaşılabilmesi açısından, girişimciliğin geliştirilmesi, inovasyon, altyapının iyileştirilmesi, kırsal kalkınma, merkezi otoritenin yerel yapılara devredilmesi, devlet mülkiyetindeki işletmelerin özelleştirilmesi ve yeniden yapılandırılması yöntemleri üzerinde durulmuştur.

AB üyeliği ile birlikte Polonya, AB üyesi ülkelerin ekonomi politikalarının koordine edilmesi çalışmalarına dahil olmuştur. Bu çerçevede, Polonya AB'nin Genel Ekonomi Politikası ilkelerini gözetmek durumunda olduğu gibi, Ecofin (Ekonomik ve Mali İşler) Konseyi'nin detaylı tavsiyelerini uygulamak durumundadır. AB'nin Anayasası niteliğindeki Lizbon Antlaşmasının 1 Aralık 2009 tarihinde yürürlüğe girmesiyle birlikte, Polonya'nın dış politika alanındaki yetkileri giderek artan ölçüde AB'ne devredilmektedir. Bu itibarla, Polonya AB üyeliği sonrasında Ekonomik Bütünleşme Programı hazırlayarak uygulamaya koymuştur. Söz konusu program, Polonya'nın ekonomik verilerinde AB'nin eski üyelerine göre olan farklılıkların, bir başka ifade ile düşük sermaye birikimi, düşük verimlilikle çalışan tarım sektörünün istihdamdaki payının yüksekliği ve sanayi sektöründeki teknolojik altyapının yenilenmesi ihtiyacından kaynaklanan olumsuzlukların bertaraf edilmesine yöneliktir.

Polonya, AB'ne üyeliğini izleyen dönem içerisinde ekonominin modernizasyonu, yaşam standartlarının yükseltilmesi ve işsizliğin azaltılması bakımından önemli gelişmeler kaydetmiş, makroekonomik istikrar ile birlikte yüksek büyüme hızları yakalamıştır. Polonya'nın AB tek pazarına entegrasyonu, malların ve sermayenin serbest dolaşımı ve yatırım ortamını iyileştiren diğer reformlar Polonya'ya yüksek miktarlarda AB ve üçüncü ülkeler kaynaklı sermayeyi getirmiştir. Tam üyelik sonrasında Polonya'nın AB ülkeleriyle dış ticareti yaklaşık %70 oranında artmış, benzeri bir eğilim üçüncü ülkeler ile ticaretle de görülmüştür. Bu gelişmeler, Polonya'nın iç dinamikleriyle birlikte, tam üyeliği izleyen beş yılda ortalama %5 oranında ekonomik büyüme sağlamıştır. Polonya'nın iç ve dış pazarlarındaki büyüme, yabancı sermaye ile birlikte önemli kapasite artışlarına imkan tanımıştır. Benzer şekilde, AB'nin Ortak Tarım Politikası'nın sağladığı destekler, Polonyalı çiftçilerin gelirlerinin 2000 yılından itibaren % 90 oranında artmasını sağlamıştır. Tam üyelik öncesinde 27 üyeli AB'nin kişi başı ortalama GSYİH'nın % 49'una sahip olan Polonya, bu oranı % 56'ya çıkarmıştır. AB, Polonya'nın bölgesel gelişimini AB'nin eski üyeleri seviyesine getirmek amacıyla AB yapısal fonlarından 2007-2013 bütçe Polonya'ya tahsis edilen kaynak 67 milyar Euro'dur. Ayrıca, 2007-2009 yıllarında öngörülen büyüme hedefinin üzerinde bir büyüme yakalandığından, 2011-2013 dönemi için 633 milyon Euro'luk ek kaynak da tahsis edilmiştir. 2014-2020 AB bütçesi kapsamında yapısal fonlardan yaklaşık 80 milyar Avro tutarında yardım alacaktır.

Tam üyelikle birlikte gümrük engellerinin kaldırılması ertesinde ithalattada yüksek oranlarda artış görülmüştür. Tam üyeliğin ilk yılında büyük ölçüde petrol ve hammadde

fiyatlarının etkisiyle enflasyonda hızlı bir artış yaşanmış, ancak enflasyon ilerleyen yıllarda düşüş seyrine girmiştir.

Ekonomik altyapının modern sanayiinin ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde yenilenmesi ihtiyacı da kamu bütçesinde ödeme güçlükleri yaratmıştır. Bu güçlükler büyük ölçüde AB'nin yapısal fonlarından yapılan transferlerle bertaraf edilebilmiştir.

Polonya ekonomisinin serbestleştirilmesi ve dünya pazarlarıyla bütünleşmesi Polonya'yı aynı zamanda dış şoklara daha açık bir hale getirmiştir. Ancak, AB üyeliğinin getirdiği ekonomik istikrar, yabancı yatırımcıların Polonya pazarına olan ilgisinin devam etmesi ve AB fonlarından temin edilen kaynaklar küresel mali kriz ve ekonomik durgunluğun etkilerinin diğer Avrupa ülkelerine göre daha az hissedilmesine imkan sağlamıştır. Polonya, küresel kriz boyunca cari açık, bütçe açığı ve dış borç gibi kriterler bakımından diğer AB üye ülkelerine göre daha düşük bir riske ve güçlü bir mali disipline sahip olmuştur.

Doğu Ortaklığı Girişimi:19-20 Mart 2009 tarihlerinde Brüksel'de üye ülkelerin devlet ve hükümet başkanlarının katılımıyla gerçekleştirilen AB Konsey Zirvesi'nde, Polonya ve İsveç tarafından önerilen ve Avrupa Komşuluk Politikası'nın doğu boyutunu geliştirmeyi amaçlayan "Doğu Ortaklığı" (Eastern Partnership) girişimi için onay verilmiştir. Doğu Ortaklığı, Ukrayna, Gürcistan, Moldova, Ermenistan, Azerbaycan ve Belarus'u kapsamakta olup, bu ülkeler ile siyasi ortaklık oluşturulması, her bir ülkenin kaydettiği ilerlemeler doğrultusunda, Ortaklık Anlaşması ve serbest ticaret alanına ilişkin müzakerelerin yürütülmesi, vize rejiminin serbestleştirilmesi, AB mevzuatına uyum ve enerji güvenliğinde işbirliğinin artırılması Doğu Ortaklığı'nın öncelikli hedefleri arasında sayılmaktadır. AB'ne üye 27 ülke ile söz konusu 6 ülke devlet ve hükümet başkanlarının her iki yılda bir, dışişleri bakanlarının ise yılda bir biraraya gelmeleri suretiyle bölgesel ve çok taraflı işbirliğinin kurumsal atyapısının tesisi öngörülmektedir. Doğu Ortaklığı girişimi, AB'nin yeni genişleme politikasından çok, AB'nin doğudaki komşularının istikrarı, ekonomik kalkınmaları ve AB ile daha yoğun bir işbirliğine girmelerine yönelik bir girişim olarak kabul edilmekle birlikte, Polonya, bu girişimi özellikle Ukrayna'nın uzun vadede AB'ne katılımı için hazırlık mahiyetinde değerlendirilmektedir. Bu girişim, bölgedeki "Karadeniz Sinerjisi" gibi diğer girişimleri tamamlayıcı mahiyettedir.

Polonya'nın AB Para Birimi Euro'ya Geçiş:

Polonya, AB para birimi Euro'ya geçiş için küresel mali kriz öncesinde (Eylül 2008) 2012 yılı hedefini belirlemiş olmakla birlikte, Polonya Merkez Bankası, Maastricht kriterlerinin karşılanması, Polonya para birimi Zloti'nin ERM2 mekanizmasında 2 yıl kalması zorunluluğu ve döviz kuru istikrarsızlıkları gibi nedenlerle ileri bir tarihe ertelenmesi gerekmektedir.

Enerji Güvenliği:

Polonya, Avrupa'da en yüksek enerji güvenliğine sahip ülkelerden biri olmakla birlikte, AB'nin yenilenebilir enerjilere yönelik politikası ve karbon salınımıyla ilgili politikaları çerçevesinde enerji kaynaklarını çeşitlendirme yoluna gitmektedir. Enerjisinin % 60'ını kömürden, %23'ünü petrolden ve % 12'sini doğal gazdan sağlayan Polonya, ülkede 2020 yılına kadar nükleer santral inşasına ilişkin olarak Fransa ve ABD ile yoğun bir işbirliğine

girmiştir. Doğalgaz ihtiyacının % 65'ini Rusya ve BDT ülkelerinden sağlayan Polonya, doğal gaz tedarikinin çeşitlendirilmesi için gayret etmektedir. Yenilenebilir enerjiye yönelik girişimler ise özel sektör inisiyatifiyle AB üyesi ülkelerle işbirliği halinde yürütülmektedir.

2. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Polonya'nın son yıllarda dış ticaretindeki artış, büyük ölçüde uluslararası şirketlerin AB pazarına yönelik üretimlerini Doğu Avrupa'ya kaydırmaları ve artan refah sonucu tüketim harcamalarının artmasıyla açıklanmaktadır.

Tablo 1: Yıllara Göre Polonya'nın Dış Ticareti (Milyar Dolar)

Yıllar	2013	2014	2015	2016	2017
İHRACAT	204	214	194	196	230,9
İTHALAT	206	217	190	189	230,5

Kaynak: Ticaret Bakanlığı (www.ticaret.gov.tr)

Tablo 2: Polonya'nın İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017
	GENEL TOPLAM	194.461.157	196.455.270	230.925.651
8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	9.934.780	11.162.257	12.683.007
8703	Binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (yarış arabaları dahil)	6.491.531	7.599.484	7.678.901
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	5.154.515	5.457.223	6.187.881
9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	3.602.451	3.985.559	4.618.344
8528	Monitörler ve projektörler, televizyon alıcı cihazları	5.073.025	3.981.598	4.614.315
8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	3.679.665	3.797.151	4.302.984
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	2.674.442	2.361.013	3.406.192
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	1.649.991	1.850.239	3.024.664
2402	Tütün/tütün yerine geçen maddelerden purolar, sigarillolar ve sigaralar	2.153.275	1.867.777	2.947.694

8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	2.572.339	2.562.851	2.872.191
8411	Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	1.799.939	2.127.041	2.768.691
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	3.153.543	2.649.973	2.579.248
7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatla kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	1.838.166	1.836.804	2.422.537
0207	Kümes hayvanlarının etleri ve yenilen sakatatı (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	1.796.750	1.850.208	2.213.634
8408	Sıkıştırma ile ateşlemeli içten yanmalı pistonlu motorlar (dizel ve yarı dizel)	2.334.419	2.133.210	2.196.500
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	2.014.254	1.973.581	2.178.388
2704	Taşkömürü, linyit ve turbdan elde edilen kok/sömikok, karni kömürü	1.199.529	1.134.247	1.906.457
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	3.251.070	2.209.275	1.829.935
3926	Plastikten diğer eşya	1.390.842	1.508.254	1.805.104
8901	Yolcu gemileri, gezinti gemileri, feribotlar, yük gemileri, mavnalar ve insan veya yük taşımaya mahsus benzeri gemiler	4.541.362	2.059.593	1.745.818
8409	Sadece veya esas itibarıyla 84.07 veya 84.08 pozisyonlarındaki motorların aksam ve parçaları	1.483.396	1.478.942	1.721.533
1905	Ekmek, pasta, kek, bisküvi ve diğer ekmekçi mamülleri, hosti, boş ilaç kapsülü mühür güllacı, pirinç kağıdı vb	1.205.051	1.398.977	1.710.184
7403	Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları (ham)	1.670.028	1.281.110	1.594.254
3923	Plastiklerden eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus malzeme, tıpa, kapak, kapsül ve diğer kapama malzemeleri	1.282.650	1.318.345	1.561.326
1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	1.461.848	1.552.310	1.547.700
4016	Sertleştirilmemiş vulkanize kauçuktan diğer eşya	1.278.559	1.280.262	1.534.906
7326	Demir veya çelikten diğer eşya:	1.196.164	1.163.380	1.528.506
3304	Güzellik, makyaj ve cilt bakımı için müstahzarlar (güneşlenme kremleri ve müst. dahil), manikür ve pedikür müstahzarları	1.118.954	1.283.841	1.429.150
9504	Eğlence merkezleri için oyun eşyası, bilardo, kumarhane için özel masalar ve otomatik bowling oyun ekipmanları vb	560.716	547.855	1.418.545
8523	Sesleri ve diğer fenomenleri kaydetmeye mahsus diskler, bantlar, katı hal kalıcı depolama aygıtları, akıllı kartlar vb	1.373.623	1.566.960	1.396.151
4418	Ağaçtan bina ve inşaat için marangozluk, mamülleri, doğrama parçaları	1.063.714	1.117.779	1.326.026

8450	Ev veya çamaşırhane tipi yıkama makinaları (yıkama ve kurutma tertibatı bir arada olanlar dahil)	1.280.331	1.220.973	1.320.219
3925	Plastikten inşaat malzemesi	966.583	995.875	1.313.125
0201	Sığır eti (taze/soğutulmuş)	1.018.149	1.009.044	1.213.007
9404	Şilte mesnetleri, yatak takımı eşyası vb eşya (şilteler, yorganlar, diz ve ayak örtüleri, yastıklar, puflar vb)	1.079.806	1.057.701	1.212.866
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler	1.031.800	1.173.522	1.197.620
8414	Hava veya vakum pompaları, hava veya diğer gaz kompresörleri, fanlar, aspiratörü olan havalandırmaya mahsus davlumbazlar	929.817	891.771	1.194.675
8516	Elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar, ortam ısıtıcıları, saç ve el kurutucuları, ütüler, rezistanlar	1.080.225	1.122.546	1.166.744
8421	Santrifüjler; sıvıların veya gazların filtre edilmesine veya arıtılmasına mahsus makina ve cihazlar	679.543	923.091	1.164.548
8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	1.179.323	1.048.432	1.144.975

Kaynak: Ticaret Bakanlığı (www.ticaret.gov.tr)

Tablo 3: Polonya'nın İthal Ettiği Başlıca Ürünler (1000 Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017
	TOPLAM İTHALAT	189.696.474	188.517.819	230.516.979
8703	Binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (yarış arabaları dahil)	5.389.881	7.232.829	9.289.176
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	9.855.397	7.126.269	9.102.682
8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	5.931.365	6.720.321	7.602.254
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	3.893.091	3.988.078	4.595.673
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	3.738.236	3.748.138	4.240.446
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	1.815.297	2.259.752	3.571.233
8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	3.526.394	3.273.608	3.498.170
8529	Sadece veya esas itibariyle 85.25 ila 85.28 pozisyonlarında yer alan cihazlara mahsus aksam ve parçalar	2.553.708	2.394.258	2.645.203
8542	Elektronik entegre devreler	2.110.141	2.415.985	2.303.203
8701	Traktörler	1.643.374	1.725.619	1.969.522

7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişliği 600 mm veya daha fazla olanlar (kaplanmış olanlar)	1.465.645	1.476.658	1.936.333
8473	84.69 ila 84.72 pozisyonlarındaki makina ve cihazlarda kullanılmaya elverişli aksam-parça-aksesuarlar (kutu, kılıf vb)	1.322.322	1.259.121	1.824.827
3926	Plastikten diğer eşya	1.376.313	1.454.169	1.761.313
8523	Sesleri ve diğer fenomenleri kaydetmeye mahsus diskler, bantlar, katı hal kalıcı depolama aygıtları, akıllı kartlar vb	1.563.791	1.598.713	1.696.143
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	1.389.976	1.525.356	1.666.270
0203	Domuz eti (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	1.339.211	1.314.978	1.642.995
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	1.392.049	1.349.526	1.619.439
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	1.193.546	1.222.557	1.578.939
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar	.687.965	.641.923	1.548.051
3920	Plastikten diğer levha, plaka, şerit, film, folye (gözeneksiz)	1.224.451	1.293.352	1.543.298
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik $\geq$ 600 mm) (sıcak haddelenmiş) (kaplanmamış)	1.102.657	1.165.863	1.539.408
9504	Eğlence merkezleri için oyun eşyası, bilyardo, kumarhane için özel masalar ve otomatik bowling oyun ekipmanları vb	502.010	600.245	1.521.726
7601	İşlenmemiş alüminyum	1.085.023	1.105.172	1.445.582
8409	Sadece veya esas itibarıyla 84.07 veya 84.08 pozisyonlarındaki motorların aksam ve parçaları	1.421.488	1.201.679	1.441.615
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	1.000.085	1.100.113	1.435.372
3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	824.192	1.051.366	1.415.252
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı (anahtarlar, röleler, sigortalar, fişler, kutular vb)	1.205.464	1.185.361	1.401.128
8802	Helikopterler, uçaklar vb; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörünge-altı araçları	386.390	815.940	1.382.544
8411	Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	1.309.829	1.378.238	1.377.297
8901	Yolcu gemileri, gezinti gemileri, feribotlar, yük gemileri, mavnalar ve insan veya yük taşımaya mahsus benzeri gemiler	3.960.901	1.592.180	1.300.930

8481	Borular, kazanlar, tanklar, depolar ve benzeri diğer kaplar için musluklar, valfler (vanalar) ve benzeri cihazlar	1.069.980	1.084.882	1.298.982
8302	Adi metallerden donanım, tertibat vb. eşya (mobilya, kapı, pencere, bavul, askılık vb için)	1.015.166	1.025.929	1.286.327
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	1.020.089	1.062.614	1.270.076
8421	Santrifüjler; sıvıların veya gazların filtre edilmesine veya arıtılmasına mahsus makina ve cihazlar	1.048.389	1.178.759	1.260.044
7326	Demir veya çelikten diğer eşya:	1.006.607	1.049.175	1.258.893
8528	Monitörler ve projektörler, televizyon alıcı cihazları	1.322.432	1.024.546	1.171.369
3907	Poliasetaller, diğer polieterler, epoksi reçineler, polikarbonatlar, alkit reçineler, polialiesterler, vb. (ilk şekilde)	925.040	952.786	1.154.651
3923	Plastiklerden eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus malzeme, tıpa, kapak, kapsül ve diğer kapama malzemeleri	920.711	924.958	1.135.635
0302	Balıklar (taze veya soğutulmuş)	819.880	1.032.780	1.103.959
8414	Hava veya vakum pompaları, hava veya diğer gaz kompresörleri, fanlar, aspiratörü olan havalandırmaya mahsus davlumbazlar	966.075	908.380	1.101.922

Kaynak: Ticaret Bakanlığı (www.ticaret.gov.tr)

Tablo 4: Polonya'nın İhracatında Başlıca Ülkeler (1000 Dolar)

Sıra	Ülkeler	2015	2016	2017
	TOPLAM İHRACAT	194.461.157	196.455.270	230.925.651
1	Almanya	52.261.452	53.033.745	63.298.222
2	Çek Cum.	12.687.295	12.749.503	14.789.283
3	İngiltere	13.240.924	12.979.530	14.687.403
4	Fransa	10.826.942	10.784.832	12.898.295
5	İtalya	9.354.812	9.455.874	11.338.969
6	Hollanda	8.532.394	8.669.198	10.124.598
7	Rusya	5.706.960	5.787.194	7.028.056
8	İsveç	5.314.231	5.650.647	6.393.661
9	İspanya	5.214.381	5.429.036	6.229.866
10	ABD	4.468.359	4.810.381	6.215.214
11	Macaristan	5.163.191	5.175.743	6.110.207
12	Slovakya	4.893.243	4.732.433	5.814.475
13	Belçika	4.186.388	4.186.711	5.084.257
14	Ukrayna	3.303.591	3.834.132	4.840.750
15	Avusturya	3.420.276	3.472.563	4.399.799
18	Türkiye	3.100.730	3.121.689	3.309.173

Kaynak: Ticaret Bakanlığı (www.ticaret.gov.tr)

Tablo 5: Polonya'nın İthalatında Başlıca Ülkeler (1000 Dolar)

Sıra	Ülkeler	2015	2016	2017
	TOPLAM İTHALAT	189.696.474	188.517.819	230.516.979
1	Almanya	42.886.470	43.177.701	64.183.714
2	Çin	22.380.369	23.447.667	18.458.282
3	Rusya	14.359.228	11.536.966	14.680.888
4	Hollanda	7.168.026	7.047.477	13.765.066
5	İtalya	9.822.620	9.615.709	12.235.461
6	Fransa	7.057.204	7.344.838	9.595.096
7	Çek Cum.	6.361.732	6.610.539	9.267.224
8	Belçika	4.585.281	4.911.064	8.473.097
9	İngiltere	5.052.316	4.813.798	6.344.178
10	Slovakya	3.389.971	3.663.426	5.529.202
11	İspanya	4.059.121	4.117.300	5.425.172
12	İsveç	3.454.717	3.200.825	5.278.358
13	Avusturya	3.335.876	3.067.605	4.734.782
14	ABD	5.153.019	5.504.638	4.598.023
15	Macaristan	3.120.386	3.381.027	4.315.440
...	...	...	...	...
19	Türkiye	2.861.407	3.089.309	2.350.138

Kaynak: Ticaret Bakanlığı (www.ticaret.gov.tr)

3. TÜRKİYE İLE TİCARET

Polonya'nın 2004 yılındaki AB üyeliğine kadar 23 Nisan 1974 tarihli Ticaret Anlaşması ve 4 Ekim 1999 tarihli Serbest Ticaret Anlaşması çerçevesinde şekillenen Türkiye-Polonya ticari ilişkileri, bu tarihten itibaren Gümrük Birliği esasına dayanarak yürütülmektedir.

Türkiye ile Polonya arasındaki ticaretin hacmi 2000 yılından itibaren düzenli bir artış göstermiş olup, 2000-2016 yılları arasında Polonya'ya ihracatımız 15 kat, Polonya'dan ithalatımız ise 19 kat büyümüştür. Ancak iki ülke arasındaki ticaret dengesi 2004 yılında ülkenin AB'ye üye olmasından itibaren ülkemiz aleyhine gelişmektedir. Bu durum, büyük ölçüde AB ve diğer gelişmiş ülkeler kaynaklı yabancı sermaye yatırımları sonucu ülkemizin ihtiyacı bulunan mamul ve yarı mamul ürünlerin Polonya'dan tedarik edilmesiyle açıklanabilmektedir.

Tablo 6. Türkiye-Polonya Dış Ticaretinin Yıllara Göre Seyri (Bin Dolar)

Yıllar	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2013	2.059	3.185	5.244	-1.126
2014	2.402	3.082	5.484	-680
2015	2.330	2.978	5.308	-648
2016	2.652	3.244	5.896	-592
2017	2.796	3.057	5.853	-261
2018	3.348	3.102	6.449	246

Kaynak: Ticaret Bakanlığı (www.ticaret.gov.tr)

Tablo 7: Türkiye'nin Polonya'ya İhracatında Başlıca Ürünler (1000 Dolar)

GTİP No.	Ürünler	2016	2017	2016/
				2017
				% Değişim
Genel Toplam		2.650.505	3.071.982	16
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	268.426	503.898	88
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	122.642	151.483	24
8702	Toplu halde yolcu taşımağa mahsus motorlu taşıtlar	63.210	79.302	25
6109	Tişört, fanila, diğer iç giyim eşyası (örme)	92.398	76.654	-17
802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	66.479	59.201	-11
6206	Kadın/kız çocuk için gömlek, bluz, vs.	106.765	55.727	-48
8418	Buzdolapları, dondurucular, soğutucular, ısı pompaları	44.204	48.780	10
6204	Kadın/kız çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	45.572	45.568	0
7607	Alüminyumdan yaprak ve şeritler-kalınlık<0, 2mm	36.189	44.182	22
7113	Kıymetli metaller ve kaplamalarından mücevherci eşyası	32.803	42.600	30
8528	Televizyon alıcıları, video monitörleri ve projektörler	35.682	40.223	13
6104	Kadın/kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, pantolon vs. (örme)	43.645	38.846	-11
8409	İçten yanmalı, pistonlu motorların aksam-parçaları	33.495	38.481	15

6106	Kadın/kız çocuk için bluz, gömlek, gömlek; bluz (örme)	60.938	38.296	-37
8450	Çamaşır yıkama makineleri	37.807	37.555	-1
8701	Traktörler	39.509	37.429	-5
7413	Bakırdan ince, kalın, örme vb. Halatlar (elektrik-izole hariç)	9.162	37.176	306
6006	Diğer örme mensucat	38.164	36.026	-6
7306	Demir/çelikten diğer tüpler, borular, içi boş profiller	17.037	35.863	111
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	44.924	35.498	-21
6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. Eşya (örme)	36.595	35.232	-4
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	29.063	35.132	21
8516	Elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar (şofbenler)	26.854	34.581	29
5407	Sentetik iplik, monofil, şeritlerle dokumalar	33.128	33.457	1
4016	Vulkanize kauçuktan diğer eşya	29.927	33.301	11
7326	Demir/çelikten diğer eşya	16.354	30.437	86
6205	Erkek/erkek çocuk için gömlek	15.755	28.695	82
'5702	Dokunmuş halılar, yer kaplamaları (kilim, sumak, karaman vb)	27.420	27.740	1
7606	Alüminyum sac, levha ve şeritler, kalınlık>0, 2mm	24.623	25.580	3.Eyl
8544	İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; .fiber optik k	19.498	25.180	29
8403	Buhar kazanları dışında kalan merkezi ısıtma kazanları	7.920	22.603	185
3920	Plastikten diğer levha, yaprak, pelikül ve lamalar	25.569	22.431	-12
805	Turuncgiller (taze/kurutulmuş)	24.338	22.429	-8
4009	Vulkanize edilmiş kauçuktan boru ve hortumlar ve donanımları	14.979	21.030	40
7208	Demir/çelik sıcak hadde yassı mamulleri- genişlik 600mm. Fazla	1.278	20.432	1.498
806	Üzümler (taze/kurutulmuş)	18.180	19.759	9
8422	Yıkama, temizleme, kurutma, doldurma vb. İşler için makine, cihaz	13.314	19.511	47
9999	Başka yerde belirtilmemiş ürünler	12.408	19.140	54
5205	Pamuk (dikiş hariç) ipliği (ağırlık; =>%85 pamuk) (toptan)	19.924	19.128	-4

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı (www.ekonomi.gov.tr)

Tablo 8: Türkiye'nin Polonya'dan İthalatında Başlıca Ürünler (1000 \$)

GTİP No.	Ürünler	2016	2017	2016/2017 %Değişim
Genel Toplam		3.244.193	3.445.936	6
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yariş arabaları	556.330	452.762	-19
8408	Dizel, yari dizel motorlar (hava basıncı ile ateşlenen, pistonlu)	455.448	437.214	-4
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	256.121	323.875	27
8529	Radyo, televizyon, radar cihazları vb cihazların aksam ve parçaları	161.428	198.128	23
8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	56.346	75.221	34
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	51.074	65.457	28
8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, mücehhez tablolar	56.121	63.070	12
3402	Yıkama, temizleme müstahzarları-sabunlar hariç	53.452	59.730	12
7403	Aritılmış bakır, işlenmemiş bakır alaşımları	36.061	56.083	56
8433	Hasat, harman, biçme; ürünleri ayırma, temizleme makine, cihazları	47.516	48.535	2
1901	Malt hılasası; un, nişasta ve malt esaslı müstahzarlar	40.995	43.909	7
7208	Demir/çelik sıcak hadde yassı mamulleri-genişlik 600mm. Fazla	859	41.599	4.743
202	Sığır eti (dondurulmuş)	0	39.594	100
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	42.674	35.759	-16
9013	Sıvı kristalli tertibat, lazerler, diğer optik cihaz ve aletler	51.590	35.029	-32
8481	Muslukçu, borucu eşyası-basınç düşürücü, termostatik valf dahil	28.289	34.766	23
9619	Hijyenik havlular ve tamponlar, bebek bezleri ve benzeri hijyenik eşya	37.191	33.941	-9
8409	İçten yanmalı, pistonlu motorların aksam-parçaları	26.891	33.909	26
8450	Çamaşır yıkama makineleri	33.248	32.287	-3
4811	Kağıt/karton, selüloz vatka ve selüloz liften tabakalar	24.472	30.397	24
201	Sığır eti (taze/soğutulmuş)	85	28.500	33.429

7326	Demir/çelikten diğer eşya	12.397	28.349	129
3304	Güzellik/makyaj ve cilt bakımı için müstahzarları	24.554	24.722	1
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam-parçaları	21.301	24.510	15
3303	Parfümler ve tuvalet suları	25.130	24.464	-3
8501	Elektrik motorları, jeneratörler	20.183	24.035	19
9403	Diğer mobilyalar vb. aksam, parçaları	24.045	23.436	-3
4802	Sıvanmamış kağıt ve karton (perfore edilmemiş kart ve şeritler)	19.314	21.908	13
8414	Hava-vakum pompası, hava/gaz kompresörü, vantilatör, aspiratör	13.455	21.346	57
3904	Vinil klorür/halojenli diğer olefin polimerleri (ilk şekilde)	7.013	21.275	203
2905	Asiklik alkoller vb. Halojenlenmiş, sülfolanmış, nitrolanmış/nitrozalanmış türevleri	10.082	20.166	100
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı	17.812	19.585	10
8508	Vakumlu elektrik süpürgeleri	7.442	19.508	162
8482	Her nevi rulmanlar	18.148	19.341	7
8212	Usturalar, traş makineleri, traş bıçakları (şerit-taslak dahil)	26.162	19.096	-27
8421	Santrifüjle çalışan kurutma, filtre, arıtma cihazları	11.433	18.916	66
8512	Kara taşıtlarının aydınlatma, sinyal vb tertibatı, cihazları	17.371	18.684	8
8428	Kaldırma, istifleme, yükleme, boşaltma makine ve cihazları	5.505	18.584	238
8802	Diğer hava taşıtları, uzay araçları	73	17.898	24.417
8479	Kendine özgü fonksiyonlu makine ve cihazlar	26.217	17.831	-32

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı (www.ekonomi.gov.tr)

İki Ülke Arasında Ticaretin Altyapısını Oluşturan Anlaşma ve Protokoller

<i>Anlaşma Adı</i>	<i>İmza Tarihi</i>
Türkiye-Polonya İkili İşbirliği Deklarasyonu	14.05.2009
Teknik İşbirliği Anlaşması	12.02.2009
Türkiye-Polonya Kara Ulaştırması Karma Komisyon Toplantısı Protokolü	20.06.2007
Türkiye-Polonya Kara Ulaştırması Karma Komisyon Toplantısı Protokolü	13.01.2004
Türkiye-Polonya Kara Ulaştırması Karma Komisyon Toplantısı Protokolü	06.11.2001
Gümrük İşbirliği Anlaşması	04.10.1999
Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması	03.11.1993
Karma Ekonomik Komisyon X. Dönem Toplantısı Mutabakat Zaptı	27.01.1993
Polonya Özel Hesaplarının İşleyişine İlişkin Mutabakat Zaptı	28.11.1992
Türkiye-Polonya İş Konseyi	22.08.1991
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması	21.08.1991
Kültür İşbirliği Anlaşması	24.10.1990
Sınai Projelerin Yürütülmesine Dair Anlaşma	31.01.1980
Ekonomik ve Teknik İşbirliğinin Geliştirilmesine Dair Anlaşma	31.01.1980
Karayolu Taşımacılığı Anlaşması	09.09.1977 19.07.1994

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı (www.ekonomi.gov.tr)

Türkiye-Polonya Yatırım İlişkileri

İki ülke arasındaki yatırım faaliyetleri yönünden özel önem taşıyan Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması 21 Ağustos 1991 tarihinde imzalanmış olup, 19 Ağustos 1994 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yine karşılıklı yatırımların teşviki bakımından önem taşıyan Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması 4 Kasım 1993 tarihinde Varşova'da imzalanarak 1 Ocak 1998 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Ülkede büyük bir bölümü hazır giyim sektöründe olmak üzere yaklaşık olarak 100 üzerinde Türk firması faaliyet göstermektedir. Bavul ticareti ile başlayan, sonraları ise toptan satışa geçen bu firmaların yine büyük bir bölümü İstanbul Laleli-Merter piyasasından mal getirmekte ve Polonya'daki ithalatçılar olarak da yine kendi firmaları gözükmektedir.

Ayrıca yaş meyve-sebze, helva, kuru meyve ve şekerleme, iplik boyaması ve bilgi teknolojileri alanında halihazırda Varşova, Gdansk ve Lodz şehirlerinde faaliyet göstermekte olan Türk firmaları bulunmaktadır. Restoran ve küçük dönercilik işletmeleri ise Türk firmalarının bir diğer faaliyet alanıdır.

Yukarıda sayılanlar dışında, ev tekstili, kumaş ve döşemelik kumaş, mermer ve doğal taş, gıda, sabun, kablo, ambalaj malzemeleri, kauçuk conta vb. gibi ürünlerin ülkemizden ithalat ve dağıtımını yapmakta olan Türk firmaları mevcuttur.

Diğer taraftan ülkemizde, elektrik-gaz-su, imalat sanayii, inşaat, madencilik ve taşocakçılığı, toptan ve perakende ticaret, ulaştırma, haberleşme ve depolama hizmetleri ile gayrimenkul sektörlerinde faaliyet göstermekte olan toplam 74 adet Polonya menşeli firma faaliyet göstermektedir.

Polonya'nın ülkemiz müteahhitlik sektörü için önemli bir potansiyel arz etmesine rağmen, sektördeki zorlu rekabet koşulları, düşük kar marjları ve bürokratik güçlükler gibi nedenlerle 2009 yılına kadar kamu ihalelerinden önemli pay alınması mümkün olamamıştır. Ülkemiz kökenli müteahhitlik firmaları, geçmiş dönemde daha çok kendi imkânlarıyla iş merkezleri, toptancı halleri, alışveriş merkezleri, ofis ve konut inşaatlarıyla iştigal etmişlerdir.

Polonya'da Türk müteahhitleri bugüne kadar toplam 1 milyar doların üzerinde proje üstlenmiş bulunmaktadır. Polonya'nın ülkemiz müteahhitlik sektörü için önemli bir potansiyel arz etmesine rağmen, sektördeki zorlu rekabet koşulları, düşük kar marjları ve bürokratik güçlükler gibi nedenlerle 2009 yılına kadar kamu ihalelerinden önemli pay alınması mümkün olamamıştır. Ülkemiz kökenli müteahhitlik firmaları, geçmiş dönemde daha çok kendi imkânlarıyla işmerkezleri, toptancı halleri, alış merkezleri, ofis ve konut inşaatlarıyla iştigal etmişlerdir.

Ayrıca ülkemiz firmaları, Polonyalı veya AB firmaları tarafından ihalesi kazanılan altyapı projelerine giderek artan bir şekilde taşeron olarak katılmaktadırlar. Halen birçok ülkemiz firması Polonya'nın çeşitli bölgelerinde atık su, kanalizasyon ve çevre düzenlemesi projelerinde faaliyette bulunmaktadır.

Diğer taraftan, Polonya kamu ihale prosedürlerinin AB kuralları çerçevesinde serbestleştirilmesi ve basitleştirilmesi, AB fonlarının özellikle altyapı ve çevre projeleri için giderek artan ölçüde Polonya'ya aktarılmasıyla birlikte ülkemiz firmalarının Polonya pazarındaki şansını arttırmaktadır.

4. POLONYA'NIN YAŞ MEYVE SEBZE SEKTÖRÜ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Tablo 9. Türkiye'nin Polonya'ya Yaş Meyve Sebze İhracatı

	2017	2018	DEĞİŞİM
ÜRÜN GRUBU	FOB USD	FOB USD	FOB USD
LİMON	12.113.075	17.811.757	47%
DOMATES	16.855.698	16.178.757	-4%
GREYFURT	8.211.431	9.796.436	19%
ÜZÜM	9.660.854	4.939.049	-49%
MANDARİN	1.179.553	3.262.287	177%
KARPUZ	473.208	2.441.325	416%
NAR	1.361.528	1.855.465	36%
HIYAR.KORNIŞON	757.491	1.778.204	135%
PORTAKAL	1.029.091	1.125.389	9%
İNCİR	839.855	907.403	8%
PIRASA	572.559	176.500	-69%
DİĞER TAZE MEYVELER	1.858	160.823	8.555%
KAYISI	121.616	155.320	28%
BİBER	88.165	132.757	51%
HURMA	131.612	122.104	-7%
ŞEFTALİ	0	54.221	
ÇİLEK	48.363	51.181	6%
KABAK	28.419	45.934	62%
SARMISAK	33.117	43.831	32%
AYVA	133.701	23.273	-83%
ERİK	52.391	22.012	-58%
KİRAZ.VİŞNE	274.092	21.530	-92%
PATLICAN	3.159	4.309	36%
KARNABAHAAR	401	2.676	567%
KAVUN	0	1.124	
ARMUT	6.625	0	-100%
DİĞER SEBZELER	1.132	0	-100%
ISPANAK	1.710	0	-100%
LAHANA	5.760	0	-100%
MARUL.HİNDİBA	58.465	0	-100%
MAYDANOZ	15.221	0	-100%
GENEL TOPLAM	54.060.155	61.113.665	13%

Kaynak: Uludağ İhracatçı Birlikleri (UİB)

2017 yılında Türkiye Yaş Meyve Sebze Sektörünün Polonya'ya ihracatı, 54 milyon dolar, 2018 yılında değer bazında +%13 artışla 61,1 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir (Tablo 9).

Tablo 10. UYMSİB'nin Polonya'ya Yaş Meyve Sebze İhracatı

	2017	2018	DEĞİŞİM
ÜRÜN GRUBU	FOB USD	FOB USD	FOB USD
KARPUZ	0	329.524	
DOMATES	201.992	252.152	25%
GREYFURT	9.967	189.112	1.797%
İNCİR	54.572	41.809	-23%
LİMON	0	31.876	
SİYAH ZEYTİN	3.704	2.333	-37%
KAVUN	0	1.124	
YEŞİL ZEYTİN	0	336	
AYVA	17.856	0	-100%
ÜZÜM	54.999	0	-100%
GENEL TOPLAM	343.090	848.266	147%

Kaynak: Uludağ İhracatçı Birlikleri (UİB)

UYMSİB'nin Polonya'ya ihracatı 2017 yılında 343 bin 090 dolar, 2018 yılında değer bazında %147 oranında artışla 848 bin 266 dolar olarak gerçekleşmiştir (Tablo 10). Polonya UYMSİB 2018 yılı ihracatında değer bazında sıralamaya göre 18. sırada yer almaktadır.

Tablo 11. Polonya'nın Ürün Grubu Bazında Başlıca Yaş Meyve Sebze İthalatı (1000 USD) (İlk 15 ürün)

		2015	2016	2017
GTİP	ÜRÜN AÇIKLAMASI	1000 USD	1000 USD	1000 USD
	GENEL TOPLAM	1.836.679	1.830.136	2.210.869
80390	Muz (Plantain Hariç); Taze Veya Kurutulmuş	224.975	197.049	275.136
70200	Domates (taze veya dondurulmuş)	175.052	161.740	201.807
80610	Taze Üzümler	142.865	133.463	169.949
80550	Limon ve tatlı limon (taze/kurutulmuş)	112.761	134.488	126.183
70960	Biberler- Capsicum veya Pimenta cinsi meyveler	93.797	97.269	112.190
80510	Portakal (Taze veya Kurutulmuş)	97.983	93.200	109.012
80930	Şeftali (nektarın dahil) (taze)	82.891	83.302	106.330
80521	Mandarinler (Tanjerin ve Satsumalar dahil)	0	0	71.370
70700	Hıyarlar ve Kornişonlar (Taze/Dondurulmuş)	43.466	44.244	61.083
80132	Kabuksuz Kaju Cevizi	28.822	34.391	48.472
80711	Taze Karpuz	36.922	39.344	47.493
80212	Kabuksuz Badem	48.591	40.090	41.931
80540	Guava armudu, mango ve mangost	37.824	37.067	41.924
80440	Avokado (Taze/Kurutulmuş)	22.571	27.204	40.774
80830	Armut	29.878	28.938	40.709

Kaynak: Trademap

Trademap verilerine göre, Polonya'nın 6'lı GTİP bazında Toplam Yaş Meyve Sebze ithalatı 2015 ve 2016 yılında 1,8 milyar dolar olarak gerçekleşirken, 2017 yılında 2,2 milyar dolara ulaşmıştır (Tablo 11).

Tablo 12. Polonya'nın Ülke Bazında Başlıca Yaş Meyve Sebze İthalatı (1000 USD) (İlk 30 Ülke)

	2015	2016	2017
ÜLKELER	1000 USD	1000 USD	1000 USD
Dünya	1.836.679	1.830.136	2.210.869
İspanya	507.779	524.220	604.752
Almanya	232.015	167.874	244.051
İtalya	168.387	171.343	202.549
Hollanda	120.553	135.980	150.041
Ekvador	150.811	121.224	128.864
Portekiz	40.425	39.797	81.754
Türkiye	53.626	66.737	71.227
Kosta Rika	46.346	48.162	65.766
Yunanistan	36.217	48.710	57.868
Kolombiya	45.751	53.668	51.914
Güney Afrika	40.293	39.806	46.869
Fas	26.797	24.292	33.870
Şili	26.305	26.834	33.175
Vietnam	16.504	24.579	29.457
Peru	19.309	20.505	27.424
Amerika Birleşik Devletleri	32.090	25.617	27.192
Guatemala	3.540	7.821	22.820
Ukrayna	6.928	11.216	22.632
Arjantin	24.434	35.621	21.987
Nikaragua	648	10.625	20.201
Fransa	20.061	16.500	18.643
Belçika	12.766	19.550	16.939
İsrail	15.437	12.412	15.717
Brezilya	14.479	16.484	15.285
Birleşik Krallık	12.096	11.184	14.357
Hindistan	11.013	10.858	14.015
Mısır	6.718	7.994	13.419
İran, İslam Cumhuriyeti	13.916	14.840	13.231
Endonezya	6.003	7.482	12.491
Macaristan	12.594	6.475	11.362

Kaynak: Trademap

Trademap verilerine göre Polonya'nın 2017 yılında başlıca Yaş Meyve Sebze ithalatı yaptığı ülkeler; İspanya, Almanya, İtalya, Hollanda ve Ekvador'dur. Polonya'nın ***Yaş Meyve Sebze ithalatı yaptığı ülkeler sıralamasında Türkiye 7. sırada yer almaktadır (Tablo 12).***

5. İŞADAMLARININ PAZARDA DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR

Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler

Polonyalı şirketlerle yapılacak iş görüşmelerinde randevu saatine dikkat edilmesi, görüşmelere resmi giysi ile gidilmesi, kartvizit bulundurulması yararlı olmaktadır. Ancak, Polonyalı muhatapların genelde ilk görüşmede herhangi bir reaksiyon vermedikleri, uzun iç istişarelerden sonra hareket ettikleri görülmektedir.

Ülkemiz firmalarıyla ilk defa çalışan Polonya firmaları genellikle küçük sevkıyatlarla başlamakta, ancak ürün ve ihracatçılarımıza güvenin oluşmasıyla birlikte daha büyük hacimlerle çalışabilmektedirler.

İş Görüşmesi Yaparken

- Her toplantıdan önce kartvizitlerinizi yanınızda hazır bir şekilde bulundurunuz. Bir işadama ile ilk defa karşılaşıyorsanız kartvizit değişimi için en uygun zamandır. Kartvizitlerinizdeki yazı dilini tercüme ettirmenize gerek yoktur. İngilizce yazılmış kartvizitleriniz bu ülkede kabul görecektir.
- Toplantı odasına girdiğinizde, oturacağınız yerin gösterilmesini bekleyiniz. Eğer toplantı odasında tanımadığınız kişiler var ise, tanışmak için üçüncü bir kişinin yardımını bekleyiniz.
- Polonyalı görüşmeciler çekingen ve sessiz bir yapıdadırlar. Görüşmeler esnasında sessiz duraklamalar olursa şaşırılmamak gerekir. Sessizliği doldurmak için gereksiz konuşmalar yapılmasına gerek yoktur.
- Görüşmeci grup bireylerden oluşmaktadır. Eğer onların güvenini kazanırsanız, işinizi daha iyi yürütme imkanını yaratabilirsiniz. Ayrıca şirket atmosferini çok iyi değerlendirip, kendi tarafınızdan ne tür tavizleri verebileceğinizi belirtmeniz de fayda vardır.
- Tanıtım malzemeleriniz veya broşürünüzün dili karşı tarafın isteği doğrultusunda İngilizce veya Almanca olarak hazırlanabilir. Bugünlerde en güzel tanıtım araçları arasında görsel malzemeler yer almaktadır. Herhangi bir şekilde problemle karşılaşmamak için tanıtım malzemenizi kendinizin hazırlamasında fayda vardır.
- Eğer mümkün olabilirse, şirketinizin bir grup tarafından temsil edilmesini sağlayınız. Tercihen ekip içerisinde hem erkek, hem de kadın bulunmasına çalışınız. Ayrıca en azından bir kişinin orta yaşlı olmasında fayda vardır.
- Her tür toplantı kısa bir konuşma ile başlar. Bu tür bir konuşma stili herkesin rahatlamasını ve görüşen kişiler arasında ilk yargıların oluşmasını sağlar.
- Polonya'da sabretmesini öğrenmelisiniz. Karar verme süreci diğer ülkelere göre biraz daha yavaş gerçekleşebilir. Bir işi bitirmeden önce defalarca toplantı yapmanız gerekebilir.

- Zamanında olma konusuna çok dikkat ediniz. Geç kalmanız güvenilir olmadığınız anlamına gelip, sizin hakkınızda olumsuz düşüncelerin oluşmasına neden olabilir. Eğer zamanında olamayacaksanız, geleceğinizin sebeplerini karşı tarafa mutlaka bir mesaj çekip veya telefonla bildirmeniz gerekmektedir.

- Bir Polonyalı'nın evine resmi olmayan bir şekilde davet aldıysanız, belirlenen saatten 15 dakika kadar daha geç gitmeniz tavsiye edilmektedir. Bu ev sahibinize daha iyi hazırlanma fırsatı yaratacaktır. Ancak hiçbir koşulda 30 dakikadan daha fazla geç kalmayınız. Görüşmeler 4-5 gün öncesinden ayarlanmalıdır. Toplantı yapılmadan birkaç gün önce de görüşmelerin tekrar onaylanmasında fayda vardır.

- Pazar günleri toplantı ile ilgili herhangi bir düzenleme yapılmamasında fayda vardır, Polonyalılar bu günü çalışmaktan uzak bir şekilde aileleri ile birlikte geçirmeyi arzu etmektedirler.

- Çalışma saatleri dışında Polonyalı muhatabınızı aramaktan kaçınınız. Eğer bir şey ihtiyacınız varsa mesaj çekip, isteklerinizi bildirebilirsiniz. Uygun olduğunda size geri dönüş yapılacaktır.

- Birçok Polonyalı tatillerini Şubat, Haziran veya Temmuz aylarında yapmaktadır. Randevularınızı ayarlarken bu durumu dikkate almanızda yarar vardır.

- Resmi çalışma zamanları Pazartesi-Cuma günleri 8:00-16:00 saatleri arasındadır. Öğle yemeği için resmi bir tatil öngörülmemiştir. Toplantı için en uygun zaman sabah 10:00 ve öğleden sonra ise saat 14:30-16:00 arasındadır.

- Mağazalar sabah saat 9:00'dan akşam 18:00'e kadar Pazartesi-Cumartesi günlerinde açık kalmaktadır. Büyük mağazalar ise 8:00-21:00 arasında haftanın her günü açıktır.

İş Kıyafeti

- Küçük ve orta ölçekli şirketler (bankalar ve danışmanlık şirketleri hariç), yöneticiler günlük kıyafetleri giymektedir. Sade kıyafetler, pamuk pantolon veya kot pantolon, kaliteli gömlekler, kazak veya ceket giyilmektedir.

- Bu ülkede iyi ancak muhafazakar kıyafetleri giymenizde fayda vardır.

- Polonya'daki iş kültürü zenginliğin belirtisi olabilecek gösterişli kıyafetler için uygun değildir. Polonyalı ortaklarınız için elbiselerinizin temiz, iyi ütülenmiş ve iyi durumda olması yeterli olacaktır.

- Büyük şirketlerde sade kıyafetler, fazla renkli olmayan kravatlar kabul görmektedir. Parlak renkli kıyafetler pek makbul değildir.

- Kadınlar da oldukça uyumlu ve fazla gösterişli olmayan takım kıyafetler ve elbiseler giymelidir. Parlak renklerden kaçınılmalıdır. En fazla tercih edilen renkler siyah, gri, kahverengi, bej ve lacivettir.

- Eşarp veya bir kravat kişisel stilinizi ifade etmesi açısından kabul görmektedir. T-shirt, eşofman, şort ve koşu ayakkabıları 30 derece sıcaklıkta bile kabul görmemektedir.

- Parfüm ve tıraş sonrası kullanılan losyonlar tutumlu bir şekilde kullanılmalıdır. Erkekler resmi olaylarda takım elbise giymeli ve kravat takmalıdır.
- Mücevher takılacağı zaman, çok şık ancak sade olmasına özen gösterilmelidir.

Karşılıklı Konuşma

Genel Hatlar

- Konuşmalarınız esnasında karşı tarafla göz kontağını sürdürmeniz olumlu bir davranış olacaktır. Kendiniz gibi olmaya gayret ediniz, farklı biri gibi görünmek için çaba sarf etmenize gerek yoktur.
- Polonyalılar vücut diline çok fazla duyarlıdırlar. Bu yüzden gülümsemek için çaba sarf etmeniz gerekecektir.
- Polonyalı iş adamı halkın yaşamı, aile ve kariyeri konularında tartışmalara girmekten hoşlanmaktadır. İlginç bir tartışmayı yürütürken, "what", "why" ile başlayan sonu açık olan sorular sormaya çalışınız. Eğer karşı taraf size bir şey söylerse, ne söylediği ile ilgilendiğinizi karşı tarafa göstermenizde fayda vardır. En iyi konuşma konusu ise tarafsız olabilecek konuşma konularıdır. Örneğin hava durumu, Polonya seyahatiniz ve kendi ülkeniz ile ilgili olan ilginç konular ve kısa vadeli planlarınızdan bahsedebilirsiniz.
- İlk ilişkinizin başlamasından sonra, Polonyalı ortağınız size kişisel bir yaklaşım sergilemek isteyecektir. İş görüşmeleri bittikten sonra anlamlı bir konuşma stili memnuniyetle karşılanacaktır.
- Kompliman yapılması hoş karşılanmaktadır. Ancak tabi ki bunun derecesini fazla abartmamakta fayda vardır.
- İş ortağınızla ne kadar fazla sohbet ederseniz, size daha fazla yaklaşacaktır.
- Elleriniz cebinizde iken konuşmayınız. Ayak bileğiniz bacağınızın üstüne gelecek şekilde oturmayınız.
- Diğer konuklar ve iş arkadaşlarınız hakkında dedikodu yapmaktan kaçınınız.
- Eğer bir sorunla karşılaşırsanız karşı taraftan destek isteyebilirsiniz.
- Açık ve doğrudan ilişki sürdürecektir bir yapı sergilemenizde fayda vardır.
- Eğer bir grup içerisindeyseniz, özel konulara girmemeye özen göstermelisiniz.
- Ayrıca diğer kişilerin yaptığı tartışmaların içerisine girmek için çaba sarf edebilirsiniz.

Hoş karşılanan konuşmalar

- Kendi ülkeniz veya şehriniz ile ilgili konular,
- İş deneyiminiz,
- Hobileriniz,
- Sanat,

Kaçınılması gereken konular

- Politika,
- Para,

İlk İsim ve Unvan

- Polonya'daki isim formu diğer Avrupa ülkeleri ile aynıdır. İlk görüşmelerinizde temel saygınlık belirten ifadelerin kullanılması önerilmektedir. Mr. Mrs. ve Miss gibi kelimelerden sonra ilk ismi veya soyadı söylenir. İkinci veya üçüncü toplantıdan sonra, genellikle ilk ismi ile çağırılma olayı hoş karşılanmaktadır. Eğer böyle gerçekleşmezse de fazlaca endişelenmeyin.

- Bazı insanlar unvanlarını rutin bir şekilde kullanmaya çok alıştırlar.
- Polonyalı yöneticilere hitap edildiğinde profesyonel unvanlarını kullanmanıza gerek yoktur.

Hediye Verme

- Polonya iş kültürüne göre hediye verme olayı ilişkinin başlangıç aşamasında gerçekleştirilir.
- Eğer ilk defa görüşülüyorsa anlaşmanın neticesinde hediye değişimi daha uygun olabilir.
- İlk defa hediye verdiğinizde yanlış anlaşılmanızı önlemek amacı ile çok dikkatli davranmanız gerekebilir.
- Eğer bazıları sizi akşam yemeğine eve davet ederse, bir şişe şarap, bir buket çiçek gibi küçük hediyeler götürebilirsiniz. Ayrıca ev sahibine veya sahibesine davetleri için teşekkür notu göndermeyi ihmal etmeyiniz.
- En iyi hediye seçenekleri arasında kültürünüzü yansıtan ve özelliği olan hediyeler verilebilir.
- Ayrıca kaliteli çikolata veya ülkenizi tanıtıcı yayınlardan da götürebilirsiniz.
- Aşırı derecede pahalı olabilecek hediyeler götürmemeye çalışınız. Örneğin hediye tutarı 250 \$'ı geçmemelidir.

Sosyal Aktivite

- Eğer iş yapacağınız kişileri çok iyi tanımak istiyorsanız, onları bir fincan kahve içmek ve yanında kek yemek üzere bir yere veya akşam yemeği için bir lokantaya davet edebilirsiniz.
- Sabah kahvaltıları iş görüşmeleri için pek uygun düşmemektedir. Davetlerinizi bir veya iki kişi ile sınırlandırmanızda fayda vardır. Daha fazla kişiyi yemeğe davet ederseniz aynı anda herkesi idare etmeniz güç olabilir. Ayrıca iş ortağınız iş konusunu gündeme getirmede süreci siz iş konusunu gündeme getirmemeye özen gösteriniz.

- Gitmeyi planladığınız lokantada birkaç gün öncesinden rezervasyon yapmayı ihmal etmeyiniz. Size hangi tür yemekleri veya mutfakı tercih ettiğiniz sorulabilir. Ayrıca davet ettiğiniz kişilerin hangi lokantayı tercih ettikleri konusunda yardım alabilirsiniz.
- Öğle yemeği genellikle 12:00-13:00 arasında alınmaktadır. İki ana yemeğin servis edildiği akşam yemeği ise saat 17:00'den sonra alınmaktadır.
- Polonya yemeğinin çeşitleri arasında en önemli yeri "pierogi" denilen bir yemek almaktadır. Hamur parçaları, sebze, meyve veya peynir ile doldurularak hazırlanmaktadır.
- Diğer önemli bir yemek ise "bigos" adı verilen yemektir. Lahana, et, mantar, otlar ve çeşitli baharatlardan yapılmaktadır.
- "Golabki" denilen yemek ise lahana sarmasıdır.
- Genç yöneticiler arasında "barlarda" buluşmak çok yaygındır. Buralarda en fazla içilen içki ise bira olup, garsonlar kendileri servis yaptığından sizin bardan içki ısmarlamana gerek yoktur.
- Lokantalarda diğer kafe ve barlarda bahşış tavsiye edilmekle birlikte, mutlaka gerekli değildir. Eğer fatura servisi içermiyorsa, % 10 civarında bir bahşış yeterli olacaktır.
- Polonya evinde resmi bir davet aldıysanız, verilen zamandan 15 dakika kadar daha geç gitmeniz tavsiye edilmektedir. Bu süre ev sahibinizin daha iyi hazırlanmasına yardımcı olacaktır. Ancak 30 dakikadan daha fazla geç kalmamanız önerilmektedir.
- Ayrıca evde verilen bir akşam yemeğine davete gidiyorsanız, küçük bir hediye götürmeniz de fayda vardır. Bu bir şişe şarap veya ev sahibesi için bir buket çiçek olabilir. Ayrıca sizi davet ettiği için ev sahibine veya sahibesine el yazısı ile yazılmış teşekkür notu göndermeyi de ihmal etmeyiniz.
- Oturacağınız yerin belirtilmesini bekleyiniz ve ev sahibi yemeğe başlamadan siz başlamayınız.
- Yemekten önce veya sonra kadeh kaldırılması alışkanlığı vardır. Siz kadeh kaldırıyorsanız göz kontağı kurmanızda fayda vardır. Ev sahibiniz masadaki herkese kadeh kaldırma işini bitirmeden içkinizden içmeyiniz. Eğer kadeh kaldırma işlemi sırasında ev sahibiniz ayağa kalkarsa siz de ayağa kalkmalısınız. Polonya'da yaygın kadeh kaldırma sözü 'na zdrowie!'dir.
- Yemek sırasında ellerinizi masanın üzerinde tutunuz. Yemeği bitirdikten sonra bıçak ve çatalı tabağın sağ tarafında paralel duracak şekilde bırakınız. Çatal ve bıçağı tabağınızın içinde çapraz bir durumda bırakmanız yemeği bitirdiğiniz anlamına gelmektedir.

Halk Davranışı

- Polonya kültürü 1000 yıllık karışık bir tarihe sahiptir. Ulusal kültürleri Latin ve Bizans kültürlerinden oluşmaktadır. Polonyalılar diğer ülkelerde gerçekleşen sanat olaylarını takip edebilmek amacı ile dışarıdan gelen sanatçılara karşı daima dost olmuşlardır. 19. ve 20. yüzyılda Polonyalılar kültürel gelişmelerinde ekonomik ve politik aktiviteleri ön plana almışlardır. Yüzyıllar boyunca kültürlerle ilgili diyaloglar ve yorumlamalar Polonya

geleneginin bir özelliği olmuştur. Geleneklerinde, davranışlarında ve giyim tarzlarında Batı ve Doğunun etkilerini görmek mümkündür. Polonya mutfağı ve sosyal gelenekler de çok çeşitliliğin yaşandığı diğer eğilimlerdir.

- Polonya şehirleri Avrupa stilini yansıtmaktadır. Polonya'nın doğusundaki bölgelerde batı mimarisinin etkilerini bulabilirsiniz.

- Polonyaca'daki birçok temel cümleyi bilmenizde fayda vardır. Bunlar içerisinde merhaba [dzien dobry], Allahaismarladık [do widzenia], affedersiniz [przepraszam] ve teşekkür ederim [dziękuję]. Bu tür hareketleriniz çok hoş karşılanacaktır.

- Kendiniz olmaya, his ve duygularınızı saklamamaya özen gösteriniz. Her şeyi kolayca halletme tavrınız ve açık yürekliliğiniz hoş karşılanacak davranış biçimleridir.

- Konuşmalar sırasında göz kontağını sağlayınız. Bu tür hareketler karşı taraf ile güven duygusunun gelişmesine yardımcı olabilecek hareketler olacaktır.

- Eğer bir grup içerisindeyseniz ve özel konuşmaları yürütüyorsanız, diğer kişileri de tartışma ortamı içersine çekmeniz iyi bir davranış olacaktır.

- Standart selamlama şekli el sıkışması ile başlar. Ayrıca ayrılırken de el sıkışılmasında fayda vardır. Öpme ve kucaklama çok yakın arkadaşlığınız yoksa hoş karşılanmamaktadır.

- Eğer bir grup ile tanıştırılıyorsanız, sizi üçüncü bir kişinin tanıştırmasını bekleyiniz. Yaşlı olan kişilere karşı özel bir ilgi gösteriniz. Örneğin toplu taşıma aracı kalabalık ise genç olan kişileri yaşlı olan kişilere yer vermesi beklenmektedir.

- Eğer bir kiliseye giderseniz, sessiz olmanız ve varsa şapkanızın çıkarılması gerekmektedir.

- Yerlere çöp atmayınız

- Pazarları fiziksel bir aktivitede bulunmayınız. Polonya'nın % 90'nına yakın bir kısmı Katolik olduğu için dinlenme günü olarak Pazar gününün özel bir önemi vardır.

Para Kullanımı

Polonya mevzuatına göre, toplamı 15 000 Euro'yu aşmayan yabancı veya yerli paranın ülkeden çıkarılması serbesttir. 15 000 Euro'nun üzerindeki meblağın ihracatı ise, Merkez Bankası tarafından verilen izne tabidir. Bankalar aracılığıyla döviz transferi 48 saatten önce yapılabilmektedir.

Pasaport ve Vize İşlemleri

Polonya diplomatik pasaport (kırmızı), üst düzey memurlar için düzenlenen hususi pasaport (yeşil) ve hizmet pasaportu (gri) hamili vatandaşlarımıza vize uygulamamaktadır. Umuma mahsus pasaport (lacivert) sahipleri için ise Türkiye'den Polonya'ya seyahatlerde vize alma zorunluluğu bulunmaktadır.

Dört tür vize verilmektedir. A Türü Havalimanı Şengen Vizesi, Polonya Havaalanlarından birinde uçak aktarması yapacaklar için geçerli olup, Türk vatandaşları bu tür vizeden muaftır.

B Türü Transit Şengen Vizesi'nde ülkede kalış süresi en fazla 5 gün olup, bu vize için başvuru yapılırken gidilecek ülkenin vizesinin gösterilmesi gerekmektedir. Bu tür vizenin ücreti 130 TL'dir.

C Türü Kısa Süreli İkamet Şengen Vizesi, vize geçerlilik süresi dahilinde bir veya sayısız giriş yapmak suretiyle ve ilk giriş tarihi itibarıyla 6 ay içinde kullanılmak üzere toplamda en fazla 90 gün kalış hakkı vermektedir. Bu tür vizenin ücreti 130 TL'dir.

D Türü Uzun Süreli İkamet Polonya Vizesi ise vize geçerlilik süresi dahilinde Polonya'ya bir veya sayısız giriş yapmak suretiyle ve vize geçerlilik süresi itibarıyla 12 ay içinde kullanılmak üzere toplamda en fazla 365 gün kalış hakkı vermektedir. Bu tür vizenin ücreti de 130 TL'dir.

Vize konusunda detaylı bilgilere Polonya Cumhuriyeti Ankara Büyükelçiliği'nin <http://www.ankara.polemb.net/index.php?> adresli web sitesinden temin etmek mümkündür.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

Polonya'da resmi kuruluşlarda mesai saatleri, hafta içi her gün (bazı yerlerde cumartesi de dahil) sabah 08.00 'den akşam 16.00'ya kadardır. Sanayi işletmelerin büyük bölümünde ilki 06.00-14.00 saatleri arası ve ikincisi ise 14.00-22.00 saatleri arası olmak üzere çift vardiyalı sistem uygulanmaktadır. Ülkede öğle yemeği arası bulunmamaktadır. Ancak, iş görüşmesi amaçlı öğle yemekleri gittikçe yaygınlaşmaktadır.

Resmi Tatil Günleri	Tatilin Nedeni
01.Oca	Yılbaşı Günü
06.Oca	Katolik Yortusu
8-9 Nisan	Paskalya
01.May	İşçi Bayramı
03.May	Anayasa Tatili
07.Haz	Katolik Yortusu
15.Ağu	MeryemAna'nın Cennete alınması
01.Kas	Azizler Bayramı
11.Kas	Bağımsızlık Günü
25-26 Aralık	Noel Bayramı

Kullanılan Lisan

Ülkenin resmi dili Lehçe'dir. Büyük kentlerde İngilizce ile iletişim kurmak giderek yaygın hale gelmektedir. Ancak, halk ile Rusça ve Almanca olarak iletişim kurmak daha kolaydır.

Ulaşım

Türk Hava Yolları (THY) ve Polonya Havayolları (LOT) tarafından haftanın her günü İstanbul-Varşova arasında seferler düzenlenmektedir.

Ülke içi ulaşımında en yaygın olarak kullanılan araç trendir. Otobüslere göre daha ucuz ve hızlı olan trenler, çok yaygın bir istasyon ağına da sahiptir.

İklim

Ülkede değişik hava akımlarının mevcut olması, havanın çok sık değişmesine sebep olmakta ve mevsimlerin süresi üzerinde de etkili olmaktadır. Soğuk kutup ve okyanus, ayrıca ılık astropik hava kütlelerinin etkisine açık olan Polonya’da okyanus iklimi ve karasal iklim arasında geçiş niteliği taşıyan bir iklim hüküm sürmektedir.

Polonya iklimi, göreceli olarak soğuk kış ve ılık yaz mevsimleri şeklinde tanımlanabilir. Mevsimler arasında yumuşak geçiş görülmektedir. Yıllık ortalama sıcaklık güneybatı düzlüklerinde 8° C, daha soğuk olan kuzeydoğu bölgesinde ise 6° C’dir. Ülke genelinde yıllık ortalama yağış miktarı 600 mm’yi bulmaktadır.

KAYNAKLAR

1. Ticaret Bakanlığı (www.ticaret.gov.tr)
2. Uludağ İhracatçı Birlikleri (www.uib.org.tr)
3. Trademap (www.trademap.org)

YASAL UYARI; Bu rapor Birliğimiz uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Birliğimiz hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir. Birliğimizin yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.